

	NUMUNE KABUL TALİMATI	Doküman/Bölüm No:	VKMAE. T.05. KNT.
		Yayın Tarihi:	03.01.2006
		Rev.Tarihi/No:	10.08.2025/07
		Sayfa/Tp.Sayfa:	1/4

1. AMAÇ VE KAPSAM

Bu talimatın amacı, Numune Kabulü, Dağıtımı ve Muhafazası Prosedürü (VKMAE. Pr.09)'nde belirtilmiştir.

2. SORUMLULUKLAR

İlgili sorumluluklar Numune Kabulü, Dağıtımı ve Muhafazası Prosedürü (VKMAE. Pr.09)'nde tanımlanmıştır.

3. UYGULAMALAR

Kanatlı Hastalıkları Laboratuvarına gelen her türlü materyal, muayeneye alınmadan önce, laboratuvar şartlarında muayeneyi yapacak kişi (ler) tarafından ilgili SOP'larda belirtildiği şekilde tüm koruyucu tedbirler alınır.

3.1. Kanatlı hastalıklarının teşhisi için laboratuvara marazi madde gönderilmesi

1. Hastalığın görüldüğü kümeslerle ilgili gerekli epidemiyolojik bilgiler (işletmenin adı, adresi, yetiştirme tipi, kapasitesi, hastalığın çıkış tarihi ve belirtileri, otopsi bulguları, ölen, hasta ve sirayete maruz hayvan sayısı, marazi maddenin ölümden ne kadar sonra alındığı, gönderilen marazi maddeler, yapılacak muayenelerin sonuçlarını olumsuz yönde etkileyecek antibiyotik, kemoterapötik ve benzeri bir ilaç uygulaması vb.) marazi madde gönderme protokolüne ilave olarak 3.2.'deki bilgiler eksiksiz olarak yazılmalıdır.

2. Hayvanların bütün halinde, otopsi yapılmadan laboratuvara gönderilmesi uygundur. Hayvanların bütün halinde gönderileceği durumlarda; klinik belirti gösteren hasta hayvanlar altları ve yanları kapalı kafeslerde, ölümler ise plastik torbalar içerisinde, etraflarına buz aküleri veya kuru buz konarak sızdırmaz kapalı kutularda en geç 12 saat içerisinde laboratuvara ulaştırılmalıdır.

3. Hasta veya ölü hayvanların bütün olarak gönderilemediği durumlarda, bunların yüksek konsantrasyonda patojen etken içerebilme ihtimali bulunduğundan çapraz kontaminasyonları önlemek için nekropsi özel şartlarda, gerekli önlemler alınarak yapılmalıdır. Hastalık belirtisi gösteren hayvanların, beyin, trakea, akciğer, dalak, böbrek, karaciğer, kalp, ovaryum ve bağırsakları aseptik koşullarda çıkartılarak histopatolojik muayeneler için % 10 oranında formol içeren kavanozlara, viral ve bakteriyolojik muayeneler için % 50 gliserinli fizyolojik tuzlu su içeren kavanozlara konularak laboratuvarlara gönderilmelidir.

4. Swap alındığı taktirde en az 5 hayvandan alınan kloakal ve trakeal swap transport medium içeren kendi özel tüplerine konarak soğuk zincirde ve 1 gün içinde laboratuvara ulaştırılmalıdır. Eğer ulaşım gecikecek ise örnekler buzdolabına konulmalıdır. Kloakal ve trakeal swaplar, 500 kanatlıya kadar olan kümeslerden 5 örnek, 500-2500 arası kanatlı bulunan kümeslerden 10 örnek, 2500'den fazla kanatlı bulunan kümeslerden 15 örnek olarak alınmalıdır.

5. Serolojik muayeneler için kan serum örneği gönderilmelidir. Serum berrak, kontamine olmamış, her hangi bir fiziksel ya da kimyasal işleme tabi tutulmamış, dondurulup çözündürülmemiş taze olmalıdır. Serum ayırma imkanı yok ise kan çizilerek aynı gün içinde laboratuvara gönderilmelidir. İsteğe bağlı yapılacak serolojik muayeneler için, sürünün %1'inden kan alınmalıdır. Kapasitesi düşük işletmelerden gönderilen serum sayısı 20 adetten az olmamalıdır.

Bakanlığımızın, Kuluçkahane ve Damızlık İşletmelerinin Sağlık Kontrol Yönetmeliği ve

Hazırlayan Knt. Has. Lab.Sor.	Kontrol Eden KYBS	Onaylayan Enstitü Müdürü

	NUMUNE KABUL TALİMATI	Doküman/Bölüm No:	VKMAE. T.05. KNT.
		Yayın Tarihi:	03.01.2006
		Rev.Tarihi/No:	10.08.2025/07
		Sayfa/Tp.Sayfa:	2/4

Talimatı, Newcastle hastalığı yönetmelik ve talimatı, Avian Influenza hastalığı yönetmelik ve talimatları ile benzer 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu bağlı olarak yürürlüğe konan hastalıkların yönetmelik ve talimatlarına göre serolojik testler uygulanacağı zaman teste tabii tutulan kanatlı hayvanların yaşı ve kan örnek sayıları talimatlarda belirtilen esaslara göre yapılır.

6. İthal damızlık ve ticari yumurta ile civcivlerin kontrolü, Bakanlığımızca belirtilen hastalıklar yönünden yürürlükteki Yönetmelik esaslarına göre yapılır.

7. Kafes kuşlarının canlı muayenesi, klinik muayene metotlarına uygun olarak yapılarak hayvan sahibine gerekli tavsiyelerde bulunulur.

8. Muayene amacıyla gönderilen materyaller (ölü hayvan, viral ve bakteriyolojik muayeneler için % 50 gliserinli fizyolojik tuzlu su içeren kavanozlarda gönderilen iç organlar, serolojik muayene için gönderilen kan serumları, kloakal ve trakeal svaplar, vb.) mesai saatleri haricinde geldiğinde +4 °C’de saklanır.

9. Laboratuvara materyal gönderilirken dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan birisi de, maddelerin laboratuvara ulaşabileceği günün önceden hesap edilmesidir. Çok zorunlu olmayan haller dışında, teşhis yönünden gecikmelere sebep olabileceği için materyalin tatil günlerinde laboratuvarında olmasından kaçınılmalıdır.

3.2. Kanatlı hastalıklarının teşhisi için laboratuvara marazi madde gönderirken bildirilmesi gerekli olan bilgiler:

1. Sahibinin veya çiftliğin adı, adresi ve telefon numarası
2. Hastalık çıkan kümesteki kanatlı hayvan türü ve sayısı
3. Hastalık çıkan kümesteki kanatlı hayvanların yaşı (gün, hafta veya ay olarak)
4. Hastalık çıkan kümesteki kanatlı hayvanların ırkı
5. Hastalık çıkan kümeste ayrı ırktan ve değişik yaşlarda hayvanlar var mı?
6. Aynı çiftlikte hastalık çıkan kümeden başka, kümesler varsa bunlardaki kanatlı hayvan sayısı, ırkı ve yaşları
7. Hastalık çıkan kümeslerdeki kanatlıların satın alındığı zamanki yaşları
8. Satın alınan damızlık çiftliğin (kuluçka orijininin) adı ve adresi
9. Hastalık belirtilerinin ilk görüldüğü tarih
10. Hastalık belirtisi gösterenlerin sayısı
11. Varsa solunum sistemine ait belirtiler (güç solunum, hırıltılı solunum, öksürük-aksırık, burun veya göz akıntısı gibi)
12. Varsa sinir sistemine ait belirtiler (bacak, kanat ve boyun felçleri ile titremeler, yürüyüş bozuklukları vs. gibi)
13. Varsa sindirim sistemine ait belirtiler (kanlı ishal, beyaz ishal, yeşil ishal, kursak şişliği, prolapsuslar vs. gibi)
14. Hastalık çıkan kümesteki hayvanların iştah durumu (iyi, orta, kötü)
15. Hastalık çıkan kümeste hastalıktan önceki günlük yem tüketimi (kg. olarak)
16. Hastalık çıkan kümeste bugünkü yem tüketimi (Kg. olarak)
17. Hastalık çıkan kümeste bugünkü yumurta verimi
18. Hastalık çıkan kümeste hastalıktan önceki yumurta verimi
19. Ölenler varsa günde kaç tane ölüm olduğu

Hazırlayan Knt. Has. Lab.Sor.	Kontrol Eden KYBS	Onaylayan Enstitü Müdürü

	NUMUNE KABUL TALİMATI	Doküman/Bölüm No:	VKMAE. T.05. KNT.
		Yayın Tarihi:	03.01.2006
		Rev.Tarihi/No:	10.08.2025/07
		Sayfa/Tp.Sayfa:	3/4

20. Bu güne kadar ölenlerin toplam sayısı
22. Hayvanlara verilen yemi çiftlik kendisi mi hazırlamaktadır,yoksa sanayi yemi mi alınmaktadır.
23. Kendisi hazırlıyorsa yemin bileşimine giren yem maddeler
24. Hazır olarak satın alıyorsa yem fabrikasının adı ve adresi
25. Verilen yemin özellikleri (sadece toz yem, sadece pelet yem, ayrıca dane yemlerle karıştırılıyorsa nelerle ve ne nispette karıştırılmaktadır, ayrıca yeşillik veriliyor mu?)
26. Verilen yemin protein yüzdesi
27. İçme suyu olarak çeşme suyu mu, kuyu veya artezyen suyum kullanıldığı
28. Verilen içme suyunun kimyasal ve bakteriyolojik tahlili yapılmış mı?
29. Kümeste beher hayvana kaç santimetre yemlik kenarı kaç santimetre suluk kenarının düştüğü
30. Hastalık çıkan kümese yakın zamanda yapılan aşılar
31. Diğer tavuk aşılarının hangi tarihte yapıldığı
32. Hastalık çıkan kümede yakın zamanda yem değişikliği
33. Hastalık çıkan kümede yakın zamanda yapılan dış parazit ilaçlaması
34. Hastalık çıkan kümede yakın zamanda yapılan iç parazit ilaçlaması
35. Hastalık çıkan kümede yakın zamanda dezenfeksiyon yapılmış mıdır?
36. Hastalık çıkan kümede yakın zamanda nakil, kümes değişikliği, ayrı yerde büyütülenlerle karıştırma ve gaga kesme gibi yapılan işlemler
37. Hastalık çıkan kümede aşırı rutubet durumu (bilhassa altlıkların kuru olup olmadığı tetkik edilmelidir)
38. Hastalık çıkan kümede aşırı sıcaklık veya soğuk durumu
39. Hastalık çıkan kümede fena koku (bilhassa amonyak kokusu) var mıdır?
40. Hastalık çıkan kümede altlık olarak ne kullanıldığı ve toz durumu
41. Vakalar civcivlerde ise kuluçkalama sırasında makinelerde arıza durumu
42. Yakın çiftliklerde veya çevrede aynı hastalık veya başka bir hastalık seyretme durumu
43. Hastalık görülmeden önce hayvanlara herhangi bir ilaç verilmesi, verilmişse hangi ilaç ve ne miktarda ve ne zamandan beri verildiği
44. Hastalık görüldükten sonra herhangi bir ilaç verilme, verilmişse hangi ilaç ne yolla (içme suyunda,, yemde, enjeksiyon yoluyla) , ne miktarda (doz) ve kaç gün verildiği veya hala kullanılıyor mu?
45. Veteriner hekim tarafından otopsi yapılmış ise karakteristik bulgular
46. Klinik ve otopsi bulgularına göre veteriner hekimin şüphe ettiği hastalık veya hastalıklar
47. Laboratuvar teşhisi için gönderilen materyal (hasta veya ölü hayvan, muhtelif organlar, kan serumu ve frotiler gibi) nedir ve kaç adet gönderildiği.

4. İLGİLİ DOKÜMANLAR/ KAYNAKLAR VE EKLER

- VKMAE Pr.03 Kayıtların Kontrolü ve Arşiv Prosedürü
VKMAE Pr.09 Numune Kabulü, Dağıtımı ve Muhafazası Prosedürü
VKMAE Pr.21 Atık Kontrol Prosedürü

Hazırlayan Knt. Has. Lab.Sor.	Kontrol Eden KYBS	Onaylayan Enstitü Müdürü

NUMUNE KABUL TALİMATI

Doküman/Bölüm No:	VKMAE. T.05. KNT.
Yayın Tarihi:	03.01.2006
Rev.Tarihi/No:	10.08.2025/07
Sayfa/Tp.Sayfa:	4/4

5. KAYIT KONTROL

İlgili tüm kayıtlar Kayıtların Kontrolü ve Arşiv Prosedürüne (VKMAE Pr.03) göre saklanır.

6. DAĞITIM

Bu talimat orijinali KYB’de kontrollü kopyaları kullanıma açık olarak laboratuvar ve Numune Kabul ve Raporlama Şefliği’nde bulunur.

7. REVİZYON

Revizyon No	Tarih	Revizyon Yapılan Madde	Revizyon Nedeni
1		6.	Taliamatın dağıtım yerlerini düzenlemek
2	30.03.2009	-	Üzeri çizili ifadelerin çıkarılarak talimatın güncellenmesi
3	24.04.2012	Genel	Format Değişikliği nedeniyle güncellenmesi
4	03.03.2014	Genel	Yönetici isim değişikliği, Format Değişikliği nedeniyle güncellenmesi
5	10.03.22	Logo	Laboratuvar yönetici isim değişikliği, Logo güncellemesi, kanun değişikliği
6	14.03.2022	İçerik değişikliği	Kanun değişikliği
7	10.08.2025	Genel	Laboratuvar isminde yer alan “teşhis” kelimesi çıkarıldı.

Hazırlayan
Knt. Has. Lab.Sor.

Kontrol Eden
KYBS

Onaylayan
Enstitü Müdürü